

Klimaatbestendig de toekomst in

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie onder de loep

Op Prinsjesdag wordt jaarlijks het Deltaprogramma voor de waterwerken gepresenteerd. Nieuw in het Deltaprogramma van dit jaar is de toevoeging van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, dat zich speciaal richt op het klimaatbestendig maken van steden. Het Deltaplan is positief ontvangen, maar er is nog een hoop werk aan de winkel. Er zijn nog honderden miljoenen nodig om het plan ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren, stellen de initiatiefnemers.

Auteur: Nino Stuivenberg

Het Deltaprogramma voor waterwerken is in de loop der jaren steeds verder uitgebreid. Het plan kent al langer een Deltaplan Zoetwater, en vorig jaar werd daar het Deltaplan Waterveiligheid aan toegevoegd. De meest recente toevoeging is dus het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Het doel van dit nieuwe Deltaplan is om de klimaatadaptatie van Nederland te versnellen, zodat ons land in

2050 helemaal klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Om dat voor elkaar te krijgen, zijn echter wel verschillende maatregelen nodig. Dat zullen Nederlandse gemeenten de komende jaren ook gaan ondervinden.

Verplichte stresstest

Zo stelt het Deltaplan dat alle gemeenten voort-

aan verplicht een stresstest moeten ondergaan. Deze stresstest, die geldt voor alle Nederlandse gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk, zal uiterlijk in 2019 ingevoerd worden. De stresstest wordt gestandaardiseerd en dient daarmee als meetinstrument om te controleren hoe kwetsbaar Nederlandse steden zijn voor weersextremen. De stresstest bestaat onder meer uit regenvalscena-

rio's en testen voor extreme hitte. Met de stresstest wil de overheid één overkoepelende test introduceren die voor alle gebieden uitvoerbaar is, zodat partijen niet zelf hoeven te gaan onderzoeken. De stresstest dient als eerste stap in het inventariseren van de klimaatbestendigheid van steden.

De volgende stap is het opstellen van een strategie, wat zal gebeuren aan de hand van gesprekken tussen gemeenten, waterschappen en provincies. Het is de bedoeling dat deze gesprekken uiterlijk in 2019 – zodra alle resultaten van de stresstest binnen zijn – plaats gaan vinden. Op plaatsen waar al eerder een stresstest is uitgevoerd, zal mogelijk eerder overlegd worden. De strategieën die uit deze gesprekken voortkomen, richten zich met name op de klimaatbestendige leefomgeving van de openbare ruimte. Deze worden opgenomen in Omgevingsvisies, Omgevingsplannen en Omgevingsprogramma's. Uiteindelijk moeten overheden al binnen drie jaar (dus in 2020) een uitvoerings- en investeringsagenda samengesteld hebben voor hun regio. Daarin wordt vastgelegd welke partij welke taken gaat uitvoeren. Deze uitvoeringsagenda bevat de belangrijkste knelpunten die aangepakt moeten worden.

Er wordt de komende jaren dus al meteen flink werk gemaakt van klimaatadaptatie. Om gemeenten daarbij zo veel mogelijk te ondersteunen, is het Deltaplan diverse samenwerkingen aangegaan. Zo werd op de Nationale Groendag, vorige maand, aangekondigd dat de uitgangspunten van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie opgenomen worden in de nationale groencompetitie van Entente Florale. Door deze nieuwe criteria toe te passen in de competitie van Entente Florale, kunnen de

Ondertekening van de overeenkomst met Entente Florale.

deelnemende gemeenten belangrijke ervaringen opdoen met klimaatadaptatie. Via de competitie laten Entente Florale Nederland en het Deltaplan in 2018 zien hoe gemeenten groen inzetten als antwoord op klimaatopgaven. De verwachting is dat deze samenwerking dus concrete handvatten kan bieden voor andere gemeenten. Dat kan voor hen de drempel verlagen om met klimaatadaptatie aan het werk te gaan.

Geen budget

De presentatie van het Deltaplan vond plaats op

Prinsjesdag, toen het plan werd aangeboden aan de Tweede Kamer. Daarbij waren alle betrokkenen aanwezig: Deltacommissaris Wim Kuijken, minister Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu), Ina Adema (Vereniging Nederlandse Gemeenten), Hans Oosters (voorzitter van de Unie van Waterschappen) en Ben de Reu (Interprovinciaal Overleg). Zij toonden zich logischerwijs enthousiast over het Deltaplan. Toch was er ook kritiek. In de miljoenennota zijn namelijk géén extra investeringen opgenomen voor de uitvoering van het nieuwe plan. Kuijken gaf dan ook duidelijk aan

Melanie Schultz van Haegen (foto: Arenda Oomen)

Hans Oosters

dat er jaarlijks een 'substantieel bedrag' nodig is voor het Deltafonds om het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie straks daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.

Ook de Unie van Waterschappen benadrukt dat er extra geld nodig is. Voorzitter Hans Oosters: 'Voor de uitvoering van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is tot 2025, boven op het Deltafonds en de investeringen van gemeenten en waterschappen, jaarlijks 230 miljoen euro nodig van de rijksoverheid.' Een bedrag dat dus zal oplopen tot honderden miljoenen. Een blik in de 142 pagina's lange begroting van het Deltafonds leert inderdaad dat er voor 2018 geen geld begroot is voor de uitvoering van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Waar dat benodigde geld vandaan moet komen, is voornamelijk onduidelijk. De Unie van Waterschappen heeft daarom het nieuwe kabinet gevraagd om extra investeringen.

Spijkers met koppen

Dat er eindelijk een Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is, juicht Oosters wel toe. 'Klimaatverandering duldt geen uitstel; ons land moet ingericht worden voor het weer van morgen. De afgelopen weken hebben extreme buien in

Nederland niet tot grote schade geleid. Dit komt doordat waterschappen investeren in waterbergingsgebieden, waterpleinen en andere maatregelen om water tijdelijk te kunnen opslaan. Dat het ook mis kan gaan, werd in juni 2016 in Brabant en Limburg ervaren, waar wateroverlast en hagel voor honderden miljoenen euro's schade veroorzaakten. Willen we ook in de toekomst het hoofd kunnen bieden aan extremer weer, dan zijn extra maatregelen nodig. Als waterschappen zien we de effecten, zoals wateroverlast en droogte, fors toenemen. Niets doen is geen optie.'

Oosters krijgt bijval van minister Schultz van Haegen, die op Prinsjesdag een persconferentie gaf omtrent het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Volgens Schultz van Haegen komt het programma 'geen minuut te vroeg'. De minister op de persconferentie: 'Het nieuwe Deltaplan is hard nodig. We zijn momenteel goed bezig met lokale pilots en experimenten. We hebben koplopers als Amsterdam, Breda, Dordrecht, Rotterdam en Zwolle, maar het peloton lijkt niet te volgen. In het huidige tempo gaat het niet hard genoeg; dan haalt het klimaat ons in en worden natte voeten, schade aan huizen en gewas en doden door hittestress regelmaat.'

Schultz ziet verder kansen met de Omgevingswet, die – na onlangs uitgesteld te zijn – waarschijnlijk in 2021 zijn intrede zal doen. In de persconferentie benadrukte zij dat: 'De Omgevingswet biedt zeker ook op dit gebied een enorme kans. Bij het maken van een Omgevingsvisie zitten alle betrokkenen immers vanaf het begin aan tafel. Dáár kunnen we, juist ook voor klimaatadaptatie, spijkers met koppen slaan. Het allerbelangrijkste is betrokkenheid. Alleen als bestuurders, bedrijven én burgers meedoen, bouwen we klimaatbestendige wijken. Alleen dan kunnen we groene daken aanleggen, of op zijn minst groene tuinen. Alleen dan doet de Intratuin niet de tegels in de aanbieding, maar de graszoden.'

Toekomst

Met het Deltaplan moeten gemeenten dus klaargestoomd worden voor de toekomst. Dat betekent echter niet dat er achterover geleund kan worden zodra de stresstest voltooid is. Klimaatomstandigheden kunnen immers altijd veranderen. In het Deltaprogramma is hier rekening mee gehouden door middel van de nieuwe 'Meten Weten Handelen'-methode. Deze methode houdt concreet in dat het Deltaprogramma nauwgezet gaat volgen of externe ontwikkelingen – bijvoorbeeld in het klimaat of sociaaleconomische omstandigheden – aanleiding geven om van richting te veranderen, of om vast te stellen dat het Deltaprogramma nog 'op koers' ligt.

Op dit moment ligt het Deltaprogramma volgens de overheid goed op schema. Maar er is een extra inspanning nodig om de ruimtelijke inrichting van Nederland tijdig klimaatbestendig en waterrobuust te maken. Uit nieuwe wetenschappelijke inzichten van het KNMI blijkt dat de toename van neerslag in piekbuien zich mogelijk sneller voltrekt dan tot nu toe in de Deltascenario's werd aangenomen. De urgentie voor het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie neemt daarmee toe. Ook blijkt dat de voorspelde zeespiegelstijging mogelijk sneller gaat. Volgend jaar brengt het Deltaprogramma 2019 daarom de mogelijke impact van de versnelde zeespiegelstijging concreter in beeld. Het aantal maatregelen blijft dus almaar toenemen. Eén ding is zeker: klimaat is én blijft de komende jaren een zeer actueel thema.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-7084